

Nieuwsbrief - verschijnt onregelmatig, in ieder geval eenmaal per jaar - nummer 2, april 2002

over

de Kinderen van Sikkim

p/a Kromme Waal 20, 1011 BT Amsterdam

Van: Jannie Langbroek

redactie nieuwsbrief: Shirley Khooblal

Financiële bijdragen

Sinds ik in januari jullie via de 1^e Nieuwsbrief vertelde over de kinderen van Sikkim, is op de speciaal geopende girorekening een totaalbedrag van ruim 5.500 euro gestort. Toen ik op 3 maart jl. naar Sikkim vertrok, nam ik 3.225 euro en 60 dollar mee. Er staat nu nog een bedrag van 2.210 euro op de rekening. Hieronder een verslag van de activiteiten en uitgaven tot nu toe.

Brinal, Saga, Sonam

Op dit moment zijn er ongeveer 300 kinderen op school waarvan de meesten jong. In de laagste klassen zitten meestal rond de 30 kinderen en hoe hoger, hoe lager het aantal. In klas 10 zitten op dit moment 13 leerlingen, 10 meisjes en 3 jongens. Dat is heel ongebruikelijk, want meestal is de verhouding andersom.

Begin gemaakt met inzetten ramen in de klassen

Dankzij jullie financiële bijdragen is er een begin gemaakt met het inzetten van de ramen in de schoollokalen. Meteen de eerste week dat ik er was, is JamYang, het hoofd van de school, naar Siliguri gereden (reis van 5 uur) om glas te kopen.

Daarna bleek het lastig om timmerlui te vinden en hout voor de sponningen. Toen ik weer wegging, zaten er een aantal ramen in, maar het project was nog niet afgerond. Jammer, omdat het weer al een beetje op de monsoon leek, veel regen en kou. Ook komen er verwarmingselementen zodat tijdens de regentijd kleren en kinderen kunnen worden gedroogd.

Het timmerwerk is aangenomen werk (12.000 rupees), dus maakt niemand zich echt zorgen over het tempo. Daar komt nog bij dat elk latje met de hand op maat geschaafd moet worden, want hout komt, bij wijze van spreken, per boomstam.

Er is geen houtzagerij waar je 20 meter lat van 2 cm dik kunt bestellen. Gigantisch veel werk dus.

Extra watertank en jaarsalaris voor Sangay

Met het mee-genomen geld (omgerekend 140.000rupees)

is ook een extra watertank gekocht, zodat er af en toe gedouched kan worden (koud), is er een grote, afsluitbare kast aangeschaft voor de schoolpapieren en heb ik het jaarsalaris van Sangay, de monnik die lesgeeft aan de

kinderen, betaald omdat een al maanden geleden aan de school beloofd bedrag uit Engeland maar niet kwam.

De meisjes van het meisjeshostel

Tijdens mijn verblijf heb ik met enige regelmaat groenten en fruit gekocht, omdat het hoofdmaal van de kinderen alleen uit wat rijst met dahl (gekookte linzen) met een enkele keer een paar blokjes aardappel bestond. Af en toe ging ik met JamYang in het schoolbusje naar de markt in Gezing (de dichtstbijzijnde 'grote' stad) en kocht bijna alles wat er te koop was.. Op 30 maart bijvoorbeeld was dat:

12 kilo bloemkool, 14 kilo komkommer, wortelen, een jutezak vol peulen/ doperwtten, bananen, eieren en Kitkat als traktatie voor de meisjes van het meisjeshostel.

Er wonen veertig meisjes in het hostel een half uur lopen van school; ze doen alles zelf, ook bij toerbeurt eten koken. Ik ben er een paar keer 's avonds en rond etenstijd langsgeweest en de sfeer was er zo fantastisch dat ik grote bewondering heb gekregen voor het clubje. Er zijn twee slaapzalen met voor elke 2 meisjes één bed (dat is een houten bak zonder matras) en daarnaast een keuken.

Na schooltijd spelen de kleintjes en maken de ouderen huiswerk (leeftijd: tussen de 10 en 17 jaar), daarna doen ze prayers, eten en gaan naar bed, want om 04.30 uur weer op om er tiptop uit te zien als ze om 07.00 uur op school komen voor de prayers en Boeddhistische les.

De meisjes van het meisjeshostel

De groententuin

Er is intussen een begin gemaakt met een groententuin. Ik had daarvoor uit Nederland een grote hoeveelheid zaad meegenomen, wetend dat er nooit geld voor groente is. Ik ben zelf met ompspitten begonnen, maar ook snel mee opgehouden, want heel zwaar werk.

Toen ik vertrok was er sprake van het inhuren van een aantal stevige mannen uit een naburig dorp, inmiddels heb ik gehoord dat de oudste leerlingen met groot enthousiasme aan het spitten zijn, want JamYang had bedacht dat zij misschien wel wat zakgeld konden gebruiken (1,50 gulden per dag).

Ik hoop t.z.t. te horen welke groenten het goed doen en wat ze lekker vinden (spruitjes, sla of broccoli kennen ze nog niet) om later meer zaad te kunnen sturen en volgend jaar heel gezonde kinderen te vinden.

De kinderen en hun sponsors

Oda en Ton gaan Enjay Lhamu sponsoren; Enjay Lahmu is een zeer leergierig meisje van 14, dochter van een monnik uit het nog armere hoge noorden van Sikkim, Dzongu. Ze heeft vorig jaar een klas overgeslagen.

Enjay Lhamu's vriendin Aita Moti die halfwees was en een maand geleden ook haar moeder verloor, is even leergierig als Enjay Lhamu. Het zou fijn zijn als een van jullie haar zou willen sponsoren volgend jaar en haar af en toe een briefje zou willen schrijven. Zie verderop haar brief.

Voorlopig heb ik voor beide meisjes 5.000 rupees aan schoolgeld betaald en 5.000 rupees voor boeken en kleding (totaal per kind 250 euro).

De examenklas

De examenklas die ik vorig jaar had beloofd voor te zullen zorgen (Maya, Mingma, Bhim, Sonam, Lahang) vertrok op 10 april voor 2 examenweken naar de hoofdstad Gangtok. Phigu ging niet mee omdat zijn papieren niet in orde waren en Maya ging in de hoop ter plekke iets te kunnen regelen omdat er ook bij haar problemen waren; haar oom/neef had het examengeld niet op tijd verstuurd. Ik heb voor het vijftal een onderkomen en eten betaald (3.000 rupees). In de weken ervoor ook 'nette' kleren voor ze gekocht.

Maya heeft een aanbieding gehad om na haar examen op school te blijven en tegen kost en inwoning en kruimeltje zakgeld, mee te helpen om de allerkleinsten les te geven. Ze zou in haar vrije tijd klas 11 en 12 kunnen doen, met hulp van de vrijwilligers. Ze moest er nog over nadenken, ook omdat ze haar oom had beloofd na het examen op het land te werken. Nu is dat examen wellicht pas in oktober. Ik heb haar 5.000 rupees gegeven, met het idee dat ze ook haar oom iets zou kunnen geven om hun huis af te bouwen, of schulden af te betalen (deze oom had 10.000 rupees (250 euro) geleend om een huis te bouwen). Inderdaad ging er onmiddellijk 1000 rupee naar oom.

Mingma heeft het in de tests voorafgaand aan het examen het beste gedaan. Hij zag er in tegenstelling tot vorig jaar moe en zorgelijk uit. Toen ik aankwam had ook hij zijn examenpapieren nog niet op kunnen sturen omdat niemand voor hem de 20 dollar had kunnen wisselen die ik hem in het najaar had gestuurd. Hij was zo laat, dat hij nu het dubbele als boete moest betalen, totaal 900 rupees, zodat er niets terecht kwam van zijn plan om voor de helft van de dollars kleding te kopen. Mingma heeft doodarme ouders en heel veel broertjes en zusjes. Uit een van de dozen met kleren had hij schoenen gekregen maar het waren meisjesschoenen en in plaats van te zeggen dat hij daar niets aan had, gaf hij ze aan een zusje. Niet helemaal de bedoeling, maar ik had het hart niet er iets van te zeggen.

Ik zegde hem toe kleren met hem te gaan kopen en heel verlegen zei hij dat hij het zo leuk zou vinden zelf iets te mogen uitzoeken. We zijn op een zondag naar Gezing geweest, kochten stof voor een lange broek en een overhemd en brachten het naar de kleermaker. En slippers en een jack en of ik ook een paar slippers voor zijn jongere broertje wilde kopen?

Lahang deed het in alle tests het slechtst en zal ook hoogstwaarschijnlijk het examen niet halen. Ik dacht enige artisticeiteit in hem te zien en gaf hem daarom de camera die ik extra had meegenomen. Ik heb uitgelegd hoe ik dacht dat hij er geld mee zou kunnen verdienen en hem geld gegeven voor de eerste rolletjes en ontwikkelkosten, maar geen idee of dat wat wordt. Foto's zijn in Sikkim erg belangrijk dus lijkt het me dat mensen er geld voor over hebben om een foto te laten maken. Lahang liep in een voddig, gescheurd jack; dus voor hem een nieuw gekocht.

Sonam is relatief beter af dan de anderen met een oom die dokter is, maar hij droeg zulke slechte kleren, dat ik ook hem een nieuw jack heb aangeboden. Toen we in Gezing waren vroeg ik hem of hij misschien iets anders dan een jack wilde?

Ja, schoenen. Maar zei ik, je hebt prima schoenen aan. Die waren dus niet van hem. Voor Sonam daarom echte leren schoenen gekocht.

Bhim had via 1 van mijn pakketten een zwart 'michelinmannetje'-winterjack gekregen dat hij dag en nacht aan had en nooit meer uit wenste te doen. Daarnaast is hij inmiddels gesponsord door Henk en Yvonne en kan voorlopig een beetje voor zichzelf zorgen - en zijn twee jongere zusjes. Hij heeft nu 5.000 rupees gekregen en over een half jaar krijgt hij nog eens 5.000 via Hedwig, een Nederlandsevrijwilligster die daar een jaar werkt.

Sangdup

Sangdup, de meest briljante leerling van de school, waarover ook in de 1^e Nieuwsbrief al te lezen was, is gestopt met zijn computer-cursus uit geldgebrek (10 euro per maand). Toen ik hem vlak na mijn aankomst meenam naar mijn kamer om hem geld en kleren te geven, bleef hij bij vertrek een beetje dralend bij de deur staan. Wat was er? Eigenlijk, zei hij aarzelend, wil ik alleen een boek. Hoezo een boek? Hij had de vuistdikke Oxford grammar zien liggen die ik had meege-nomen om les uit te geven. Een dag later stond hij er weer, nu met vragen over de grammatica. Sangdup zit nu in het laatste jaar en moet eigenlijk naar een betere school om straks de aansluiting met college niet te missen. En eigenlijk zou hij naar Darjeeling moeten waar de allerbeste

scholen uit de wijde omgeving zitten, maar die zijn echt te duur (ongeveer 100 euro per maand). Ik heb Sangdup in eerste instantie naar Gangtok gestuurd om daar te informeren naar een betere school, maar die was er niet echt. Ik ga van hieruit via internet kijken naar de mogelijkheden voor hem.

Bezoek aan Sinpheng, geboortedorp Maya

Met Maya uit de examenklas ben ik een van de eerste weekenden naar haar geboortedorp Sinpheng geweest (3 uur lopen). Maya heeft 2 jongere broers, geen ouders meer en woont samen met 2 nichtjes

en een neef, eveneens ouderloos. Hun huisje zag er aardig uit – gebouwd met een lening van 10.000 rupees en nog niet helemaal af. Eén kamer met 2 bedden, waarvan ik er 1 helemaal voor mezelf mocht.

In Sinpheng heb ik met iedereen kennis gemaakt en overall thee (met zout – niet echt lekker) gedronken, vooral familie van de schoolkinderen ontmoet.

De moeder van een van de kinderen waar we thee dronken, had hoofdpijn en koorts; op mijn vraag waarom ze geen paracetamol nam, zei ze dat ze die niet had. Iemand anders in het dorp misschien?

Ook niet, evenmin als in Darap, het dorp een half uur lopen van Sinpheng waar ook de dichtstbijzijnde telefoon was. De dag erna, in Gezing, kocht ik een grootverpakking van 250 pillen en zorgde ervoor dat ze in het dorp Sinpheng aankwamen.

De mensen gaan in Sikkim aan de meest simpele aandoeeningen, op jonge leeftijd dood.

Er is nauwelijks gezondheidszorg. Eén van de local teachers, Dawa, moest na 2 dagen hoge koorts, naar het ziekenhuis in Gezing. Overigens een plek waar iemand uit Nederland nog niet zijn kat zou willen laten behandelen. Toen ik Dawa daar eens bezocht om te informeren of hij iets nodig had, was er geen dokter, want die was vrij op zondag. Dawa lag in een van de twee kale, donkere betonnen ruimtes waarin 15 bedden, of wat daarvoor doorging, stonden. Echt alsof je de hel binnenstapt. Dawa glimlachte flauwtjes, maar hij kon nauwelijks praten. Twee oudere leerlingen gingen later naar hem toe om bij toerbeurt bij zijn bed te waken.

Dawa moest later per jeep, over verschrikkelijk slechte wegen, naar het ziekenhuis in de hoofdstad Gangtok; inmiddels is hij gelukkig redelijk opgeknapt en wordt binnenkort weer op school verwacht.

Lhaki's wanhopige brieven

Dan was er nog Lhaki, een slim meisje dat met ruzie van school is vertrokken. Waarom, is me niet duidelijk geworden., maar ze schreef wanhopige brieven en zit nu op een dorpsschool bij Ravangla. Ik had geen tijd om haar daar op te zoeken, maar gaf een tasje met kleren en 5.000 rupees aan haar zusje Karma mee, die nog wel op DPC zit.

De hoogste klassers: hun levensverhaal

Van alle 13 leerlingen uit de hoogste klas heb ik een foto en een door hen zelf geschreven verhaal over hun leven meegenomen. Ik voeg het verhaal dat Aita Moti, het vriendinnetje van Maya, schreef, hierbij.

'My life story, include family. – Aita Moti

Hello! My name is Aita Moti, I read in class X. I am from Lingchom, 3 km far away from Gayzing, which is our district. My mum recently passed away and also my dad expired in 1995. In my family we are 6 (six) members, three elder brothers and two elder sisters, but they all got married. Only one brother, he is unmarried. I depend upon DPC Academy which I am reading right now.

I stay in the hostel with my friends. I am not enjoying anything because I am an orphan and there is no one to look after me and I am worried about my future. My ambition is to be an English teacher. I like to teach the children and make them very well educated. In my life I don't want to get married but that depends upon Gods. But else what will happen in my future and in what condition my life will end, I always think about that. But I hope I would fulfill my dream one day. Lastly, lots of thanks for reading my life story'.

Aita Moti (rechts), YamYang (m), Enjay Lhamu (l)

Als iemand een van deze hoogsteklassers wil sponsoren, kom ik graag langs met alle gegevens en foto's. Ze zijn het allemaal waard, want alleen al het zover komen, is een prestatie van jewelste. Brieven aan de kinderen schrijven is leuk voor ze, maar hou er rekening mee dat ze geen geld voor postzegels hebben om terug te schrijven.

Inkomsten- en uitgaven-overzicht

(10 euro = 420 rupee)	Euro's	Rupees
Inkomsten (+ 60 dollar)	4.546,89	
Meegenomen op 3 maart 2002	3.225	
Uitgegeven		
JamYang, t.b.v. DPC (ontv.bev.)*		80.000
Jaarsalaris Sangay		50.000
Onderkomen en eten examenklas		3.000
Verf		570
Medicijnen		800
Schooltruien, 20 stuks		2.000
T-shirts, 10 stuks		1.050
Sangdup: schoolgeld?		9.000
Uptshening: bril		900
Maya: huis afbouwen familie		5.000
Enjay: schoolgeld, boeken, kleding		10.000
Aita Moti schoolgeld,boeken,kleding		10.000
Ilahi: schoolgeld		5.000
Bhim: schoolgeld		5.000
Totaal uitgegeven		182.320
Resteert per 20 april 2002	2.281,89	

*Voor dit bedrag heb ik een officiële ontvangst-bevestiging ontvangen van YamYang voor:

Project	Budget Rs
Glass panes from Siliguri	19.000
Glass panes from Gayzing	3.000
Carpenters on contract for windows	12.000
Wood (cheap variety)	13.000
Accessories for windows	2.000
Plastic water tank (1000 litres)	2.500
Accessories for water tank	1.000
Large steel cupboard and transportation	2.900
Small steel cupboard and transportation	4.000
Heaters	6.000
Construction of toilet	9.000
Preparation of vegetable garden	3.000
Petrol for van	2.600
Total	80.000

Uptshening (met bril)

Girorekening

De aparte girorekening voor een financiële bijdrage aan mijn project is: 9227356, onder de naam 'Kinderen van Sikkim'.

Giften zijn nog steeds welkom, want als Maya, Mingma, Sonam en Lahang slagen voor hun examen en door willen met klas 11 en 12, heb ik hen beloofd ze daarbij financieel te helpen; ook Lhaki heb ik dat beloofd.

Daarnaast zou het mooi zijn als Sangdup naar een goede school, bij voorkeur in Darjeeling, zou kunnen gaan.

Verder moeten er hoognodig aparte toiletten buiten het schoolgebouw gemaakt worden; er zijn op dit moment 4 en dat is te weinig voor 300 kinderen.

Er is er 1 bijgemaakt, zie het uitgaven-overzicht van JamYang, voor 9.000 rupees, maar dat is te weinig.

Dit heeft tot gevolg dat het er stinkt, tot in de slaapzalen van de kinderen.

De jongsten